

LENČA FLENČA

Milan Dekleva

Prizori nekoga lepega dne

Igra »Lenča flenča« je napisana kot kolaž odrskih dvogovorov. Lahko jo beremo (in uprizorimo) kot »celovito« kroniko nekoga lepega dne. Smemo pa jo tudi »razbiti« na posamezne prizore, skeče o majhnih, za nekoga nepomembnih pripetljajih, ki so za junakinjo »usodnega« pomena. Posamezne odrske skice so namreč hote zaokrožene: upam, da bodo služile kot nekakšne »vaje iz sloga« mladim bralcem, govorcem in igralcem po šolah, v krožkih in tudi doma.

NASTOPAJO: Lenča, Bratec, Mama, Učiteljica, Katra, Aleš, Očka

SANJE O PRINCU

(Lenča spi, bratec se mota okrog nje, ker mu to ni všeč.)

BRATEC: Čemu ne vstaneš?

LENČA: Spim.

BRATEC: Ne velja. Spijo dihurji.

LENČA: Jaz sanjam. Dihurji ne sanjajo.

BRATEC: Kaj sanjaš?

LENČA: O princu.

BRATEC: O princu! A ima oklep? In meč? Ima konja?

LENČA (po premoru): Nima. Ima pege in veliko kumaro!

BRATEC (se prime za nos): Nehaj... Te bo poljubil?

LENČA (nenadoma skoči, se usede v postelji): Auuuu!

BRATEC: Kaj me strašiš?

LENČA: V ta zadnjo me je uščipnil! (Bratric jo gleda, potem se zloži na posteljo in obmiruje. Premor.) Kaj ti je? Bratric!

BRATEC: Sanjam.

LENČA: O čem?

BRATEC: Da sem zbujen in da mi sestra pripoveduje, kako sanja o princu!

2. prizor: jutro, dom

TEŽAVE Z OBLAČENJEM

(Lenča je napravljena, gleda se v zrcalu. Bratric še v pižami, igra se z avtomobilčkom.)

LENČA: Mali, obleci se.

BRATEC: Bruuum! Bi imela rajši alfo in beemveja?

LENČA: Rada bi imela napravljenega brata. Še nisem videla dirkalca v pižami... (Vzame jopo.) Natakni tole!

BRATEC: Ne morem. Roka me boli.

LENČA: Natakni, sem ti rekla!

BRATEC: Nočem. Psom se tudi ni treba oblačiti.

LENČA: Kaj pa njihovi kožuh?

BRATEC: To niso obleke. To so pasje kože.

LENČA: Aha! (Zgine, čez čas se vrne z nagobčnikom, ga zaveže Bratcu okrog glave.) Lajaj!

BRATEC: Prosim?

LENČA: Ni se ti treba obleči. Gristi ne smeš. Lahko pa lajaš, da bomo imeli kakšno korist od tebe.

3. prizor: jutro, dom

NAPITEK ZOPER ŽALOST

(Lenča zajtrkuje, Bratec si zamišljen podpira glavo z obema rokama.)

LENČA: Držiš se kot kisla repa... (Bratec še bolj poklapan.) Ej, čemerika! Kaj ti je?

BRATEC: Davi me.

LENČA: Kdo te davi?

BRATEC: Žalost. Črn obup. Jaz bi se kar –

LENČA: Zakaj?

BRATEC: Ker je tak dan. Ker greš v šolo. Ker ste vsi tako zaposleni... (Premor.)

LENČA (se udari po kolenih): Že vem!

BRATEC: Ti že mogoče, ampak jaz ne vem.

LENČA: Vem za rešitev!

BRATEC (dvigne glavo): Rešitev?

LENČA: Spravila te bom v dobro voljo.

BRATEC: A ja? To bi rad videl. Kako?

LENČA: S čudežnim napitkom.

BRATEC (sumničavo): Čudežnim?

LENČA: Ja. Poznam recept za napitek, po katerem si vesel in svoboden kot indijanski žrebec! Čakaj! (Gre k omari, jemlje ven stekleničke in zavitke.)

BRATEC: Si prepričana?

LENČA (razpostavijo stvari pred njim na mizo): Ni vprašanje. Imenuje se krik stoterih sonc. Odpri oči in se čudi: v skodelico nalijemo gruzinski čaj. Dodamo naribano črno redkvico...

žličko medu, zelenega popra, cimeta... hrena, mlete paprike... Vse skupaj dobro premešano in začinimo s kapljico materine dušice in... in... tremi kapljicami žajblja... (Vse nazorno izvrši.) Tako. Izvoli!

BRATEC (previdno, počasi nagne skodelico k ustom, izpije dolg požirek): Uffff! (Pljune, skoči v zrak in prične dirjastiti po sobi kot pravi žrebec. Dere se, najbrž hoče priklicati dež?)

LENČA (navdušeno): Končno mi je uspelo. Ko sem to storila s sošolko na izletu, je padla pod mizo kot spodrezan snop!

4. prizor: jutro, odhod z doma

ŠOLA, DA TE KAP!

(Lenča s torbo, v hitrici natika čevlje, mama ji popravlja ovratnik, natika kapo...)

MAMA: Imaš vse naloge?

LENČA: Ne rabim nalog.

MAMA: Kako ne rabiš? Kaj je danes?

LENČA: Ponedeljek.

MAMA: No? (Gleda na urnik.) Prvo uro imaš matematiko.

LENČA: Odpade. Zbiramo star papir.

MAMA: Aja? (Bere.) Slovenščina...

LENČA: Odpade. Sem dežurna v kuhinji.

MAMA: Naravoslovje in tehnika?

LENČA: Gremo na družbeno koristno delo.

MAMA: Angleščina?

LENČA: Vadimo za proslavo...

MAMA: Vse, kar je prav! Kakšna šola je sploh to?

LENČA: Krasna. Iz samoprispevka... Šola je tip top. Ampak veš kaj, mama?

MAMA: Kaj?

LENČA: Pouk bi nam morali zamenjati!

5. prizor: dopoldne, pot v šolo

KAR GOVORIŠ, SE ZGODI

(Lenča in njena prijateljica Katra se živahno pomenkujeta.)

LENČA: Si gledala burleske na TV?

KATRA: Sem. (Vstavita se in krohotata.)

LENČA: A se spomniš - (Krohot!)

KATRA: Ko je Charlie skočil policaju na hrbet - (Spet krohot!)

LENČA (se končno umiri): Ampak tista je bila tudi smešna, ko Olio požvižga Stanu, ta pa se zabije v prometni - (Tresk! in Katra se zaleti v znak.)

KATRA (se drži za glavo): Au!

LENČA: Si v redu? (Ji pregleda glavo.) Nič ni... In potem... in potem gresta naprej, Olio odvrže bananin olupek (pokaže). Stan pa - (Čof! Katra se zloži po tleh.)

KATRA: Moje koleno! Pomagaj mi! (Lenča jo pobira.)

LENČA: Še si cela... Poslušaj, potem naenkrat pridrvi tramvaj in - (Katra zgine kot kafra in se stiska v kotu šolskega hodnika.)

LENČA (jo išče): Katra! Katra! Kje si! (Jo zagleda.) Kaj se pa skrivaš v kotu kot miš v luknji?

KATRA: Res ne razumeš? Bi hotela, da me povozi tramvaj?

LENČA: Tukaj sploh ne vozi tramvaj.

KATRA: Nič ti ne verjamem. Vse, kar POVEŠ, se zares ZGODI!

6. prizor: dopoldne, šola

ZAKAJ JE BIL KRPAN SLOVENEC

UČITELJICA: Kdo ti je rekel, da si dežurna v kuhinji?

LENČA: Kuharice.

UČITELJICA: Misliš, da so kuharice... ta glavne v šoli?

LENČA: Ne. Ta glaven je hišnik.

UČITELJICA: Pustiva te zadeve. Imela boš slovenščino, razumeš?

LENČA: Ja.

UČITELJICA: Moram te vprašati. Veš, da še nimaš ustne ocene?

LENČA: Vem.

UČITELJICA: No, torej se zberi... Govorili bova o Martinu Krpanu, ki ga je napisal...

LENČA: Fran Levstik.

UČITELJICA: Dobro. Zakaj imenujemo Martina Krpana »vzorec slovenske priovedi«?

LENČA: Ker je bil Martin Krpan vzoren Slovenec.

UČITELJICA: Razloži mi podrobnejše.

LENČA: Bil je močan in s kmetov.

UČITELJICA: Nadaljuj.

LENČA: Bil je tihotapec, ki ni maral Turkov. Ni se znal obnašati in je na Dunaju vse strl, polomil in posekal. Raje je bil ta prvi v vasi kot ta zadnji v mestu. Lahko bi ostal v Avstriji na začasnom delu, ampak domači zapeček mu je več pomenil. Bil je domoljub.

UČITELJICA (kar malce zbegana): A tako. Domoljub... Povej, ali ti tudi ljubiš svoj dom?

LENČA: Tudi. Posebej, kadar sem v šoli. Najbolj pa takrat, kadar sem vprašana slovenščino.

7. prizor: dopoldne, šola

ČE ZAPOJEMO VESELO

(Vaja za proslavo, Lenča prepeva, Učiteljica vneto dirigira.)

LENČA: Če zapojemo veselo, bo korak takoj lahak in srce se bo razvnelo, glavo kvišku dvigne vsak.

UČITELJICA: Ne GLAVO kvišku, ampak glavo KVIŠKU. Ne poudarjaj kar naprej glave!... Sicer poješ odlično. Da bo le na proslavi tako. Gospodje z občine bodo navdušeni... Se doma kaj pogovarjate o tem, da bi šla v glasbeno? Nadarjena si. Imate klavir?

LENČA: Ne. Imamo vrtno uto.

UČITELJICA: Prosim?

LENČA: Oče je rekel: kam naj dam to cingljajočo komodo? Mogoče v vrtno uto?

UČITELJICA: Aha. Vseeno mu reci, da glasba plemeniti človeka

LENČA: Nikdar več. Mi je zabičal, naj mu ne omenjam tipk, ker mi bo pretipal vse kosti.

UČITELJICA: Ni nikoli slišal, kako lepo poješ?

LENČA: Je.

UČITELJICA: In kaj je dejal?

LENČA: »Zato, da ti lepo poješ, jaz tenko piskam!«

8. prizor: opoldne, ulica

KDO JE FRAJER

(Lenča prihaja iz šole, sreča Katro, ki joka kot dež.)

KATRA: Veš, kaj mi je rekel?... Da sem navadna opica zafnana! Si lahko predstavljaš? LENČA: Ne sekiraj se! Ob ponedeljkih je zmeraj tečen. Danes ga je pa še Cerar poslal iz telovadnice.

KATRA: Aleša? Saj je ta glaven za telovadbo. Kaj sta imela?

LENČA: Brcal je žogo, dokler ni stari ponorel. Rekel je, da se zelo moti, če misli, da je tukaj Beograd in naj gre ven in si ogleda zemljevid.

KATRA (se je že malce umirila): A zato je tak kot ris? Ampak kaj imam jaz pri tem?

LENČA: Všeč si mu. Jaz kar naprej zmerjam tiste, ki so mi pri srcu. Doma stalno vpijem na papagaja.

KATRA: Od kdaj imate papagaja?

LENČA: Že šest let. Govorim o svojem bratu.

KATRA: Misliš, da sem mu všeč?

LENČA: Bratu?

KATRA: Ne, Alešu. .

LENČA: Ni vprašanje... Poslušaj, čemu je on tebi všeč?

KATRA: Ker je tak frajer.

LENČA: Kakšen frajer?

KATRA: Velik je, na prste zna žvižgat, matematika se ne boji, hrbtno plava. In njegov oče je obrtnik. Mami kar naprej kupuje francoske parfume.

LENČA: Opica zafnana!

KATRA: Lenča! Zakaj me zmerjaš? (Se znova razjoče.)

LENČA: Ne ti, Katra. Ona! Njegova mama. Res je!

KATRA: Kaj je res?

LENČA: Aleš je res frajer, da je ob svoji mami ostal tak frajer.

9. prizor: opoldne, ulica

LJUBEZENSKE IZJAVE

(Lenča in Katra na poti proti domu. Zaslišimo strašen žvižg, čez čas mimo njiju priteče Aleš. Izgine, se spet pripodi nazaj itd.)

LENČA: Si videla? Sem ti rekla, da je izgubil glavo zaradi tebe! (Aleš se takoj ustavi.)

ALEŠ: Kaj si rekla?

LENČA: Da tekaš gor in dol po cesti kot kura brez glave.

ALEŠ: Ti misliš, da si ne vem kako brihtna, a ne? Zdrav duh v zdravem telesu te ne zanima? Ti bi šla še na Šmarno goro z žičnico. Poglej Katro! Čez štirinajst dni jo bo moral očka iz šole odpeljati s samokolnico!

(Katra plane v jok.)

LENČA: Aleš, zmotila sem se. Ne obnašaš se kot kura, ampak kot noj. Vidiš tistile peskovnik?

ALEŠ: Vidim.

LENČA: Pojdi tja in vtakni glavo vanj!

ALEŠ: Lenča, pridi malo sem! (Lenča gre k njemu, Aleš jo prime in odpelje nekaj korakov stran od Katre.) Veš, v čem sem zelo dober?

LENČA: V zmerjanju.

ALEŠ: Ne. V kegljanju. Predstavljam si, da je Katra kegelj. Zdaj pa, prosim, snemi svojo glavo in mi jo posodi, da jo vržem. Nimam krogle.

LENČA: Veš, v čem sem pa jaz odlična?

ALEŠ: Nimam pojma.

LENČA: Ti bom pokazala. Samo skloni se! (Aleš se skloni, Lenča vzame zalet in ga preskoči.) Odlična sem v preskakovanju konja.

10. prizor: popoldne, dom

TO JE NORIŠNICA

(Lenča je prišla iz šole. Mama pripravlja kosilo.)

MAMA: Kako je bilo v šoli?

LENČA: Imenitno. Zaradi Martina Krpana mi ni bilo treba lupiti krompirja.

MAMA: Si dobila kakšno oceno?

LENČA: Nobene. Učiteljica je rekla, da sem nadarjena za plemenitenje ljudi.

MAMA: Za kaj?

LENČA: Za glasbo. Da bi me morali vpisati na klavir.

MAMA: Očka bo spet hud, če mu rečem...

(»Poglavar« družine vstopa, se slači, seda za mizo. Mama mu servira kosilo, Lenča se ne pritakne hrane. Tišina.)

OČKA (ne da bi dvignil glavo): Kaj imata za bregom?

LENČA: Ne bom jedla!

OČKA: Prosim?

LENČA: Pričenjam z gladovno stavko, ker me nočeš vpisati v glasbeno šolo!

OČKA (se prime za glavo): Mojbog!

LENČA: Do smrti!

OČKA: Kakšno glasbeno! Te bom dal čez koleno! Še v norišnico me boste spravili!

(Lenča se nenadoma zvrne s stola, cepeta in vpije.)

OČKA: Kaj ti je zdaj?

LENČA: To je norišnica! Tu je norišnica! Norela bom, dokler me ne vpšeš na klavir!

OČKA (jo še nekaj časa gleda, potem gre k njej in jo postavi pokonci): Pomiri se, te bomo pa vpisali. Še zmeraj bolje, da igraš, kot da noriš.

LENČA (utihne): Očka, prisežem.

OČKA: Ja? Kaj prisežeš?

LENČA: Da bom vadila samo takrat, ko boš spal!

11. prizor: popoldne, dom

KDO BO KOMU POMAGAL

(Očka drema, mama pospravlja, Lenča brklija po torbi. Notri ima še vse kaj drugega kot zvezke.)

MAMA: Očka, mi lahko pomagaš!

OČKA: Ne morem.

MAMA: Jaz sem tudi utrujena.

OČKA: Tvoje utrujenosti se ne da primerjati z mojo utrujenostjo. Moja utrujenost je kraljevska!

MAMA (že nestrphno): Presneta reč! Jaz sem se poročila s pokončnim človekom, ne z vodoravnim!

OČKA: Žal ne znam spati stoje.

MAMA (razburjeno): Potem pa nehaj spati! Nočem živeti s spalnikom!

OČKA (čisto mirno): Saj bi ti rad pomagal, a ne morem.

MAMA: Kako ne moreš?

OČKA: Vidiš, da še sam sebi ne morem pomagati!

MAMA (zgrabi krožnik): Dragi moj: tole je krožnik in tistole tam je zid! (Pripravlja se, da bi ga zagnala v steno. Lenča pusti torbo in poseže vmes.)

LENČA: Počakaj, mama. Očka, vama lahko pomagam? Obema?

OČKA: Prosim.

LENČA: Nehajta se prepirati. S tem si bosta zares pomagala. Če se bosta takole kregala, bosta zgubana in čirasta.

OČKA: Milostljiva, je vaše predavanje končano?

LENČA: Ne, takoj bo. Prosila bi vaju, da mi pomagata. Ti, očka, boš reševal ulomke, ti, mama, boš pa risala na temo »Svoboda je ena, nam vsem dodeljena!«

12. prizor: popoldne, dom

ŠPORTNA PRIČESKA

(Lenča in Katra se igrata »frizerje«. Imata punčke, glavničke škarjef ogledalo itd. Bratec se motovili okrog njiju.)

LENČA (gleda punčko): Taka je kot filmska.

KATRA: Ne, taka je kot tista iz »Pop godbe«.

LENČA: Katera?

KATRA: Tista, ki migajo z ritjo in zraven od sreče prepeva.

LENČA: A ja, Madona.

KATRA: Točno, Madona.

BRATEC: Spet preklinjata?

LENČA: Nehaj, ne veš o čem govoriva.

BRATEC: Se gresta koza klanf? (Deklici se ne zmenita zanj.) Se gresta zemljo krast? (nobenega odgovora) Se sploh kaj gresta?

KATRA: Frizerje.

BRATEC (jo grdo gleda): Se ne bi šla ti raje savne?

KATRA: Kakšne savne?

BRATEC: Tiste, kjer te masirajo in z vodo polivajo. Da ne bi bila taka bajsa debelajska.

KATRA (se prične cmeriti): Ne, to je pa že preveč. Da me bo vsak smrkolin zmerjal. Grem. Pokrila se bom čez glavo. Še slišati nočem za nikogar! (Užaljena odide.)

LENČA: Kaj ti je bilo treba?

BRATEC: Če se noče nič pametnega igrati.

LENČA (ga gleda): Že vem, greva se MIDVA frizerje.

BRATEC: Nisem nor. Grem na nogomet.

LENČA: Čakaj. Jaz te bom prej ostrigla. Naredila ti bom pravo športno frizuro.

BRATEC: V redu. (Se usede, Lenča ga začne striči. En čop las tu, drugi tam... dokler ni Bratec ostrižen skoraj na balin.)

LENČA: Izvolijo, gospod nogometaš. Se bodo pogledali? (Mu pomoli zrcalo. Bratec je zaprepaden.)

BRATEC: Kaj si naredila iz mene? Nisem nogometaš, ampak sem Žoga!

13. prizor: popoldne, ulica

KDOR SE ZADNJI SMEJE

(Lenča in Bratec se igrata, pridruži se jima Aleš.)

ALEŠ (gleda Bratca): Kdo je tale fuzalka?

LENČA: To je Bratec. Z novo športno frizuro. Jaz sem ga postrigla.

ALEŠ: Ne, to ni Bratec.

BRATEC: Sem. Me ne spoznaš?

ALEŠ: Mogoče si res... (Si ga ogleduje okrog in okrog.) Spominjaš me na oskuljenega kanarčka!

LENČA: Aleš, pojma nimaš o modemih pričeskah. Misliš, da morajo biti vsi tako polizani?

ALEŠ: Kako polizani?

LENČA: Kot si ti.

BRATEC: Spominjaš me na liziko.

ALEŠ: Kaj sta se spravila name? Gremo se kaj zanimivega!

LENČA: Se gremo tisto igro »Kdo se bo zadnji smejal?«

BRATEC: Prima!

ALEŠ: Velja. Začnem. Sta pripravljena?

LENČA, BRATEC: Sva. (Se držita na moč resno.)

ALEŠ: Bratec je požrl kol, zato se zdaj drži kot vol. (Muzanje.)

BRATEC: Zdaj pa jaz... Lenča pometa, metla se šeta. (Muzanje.)

LENČA: Pazita!... Aleš je nesmrtno zaljubljen vame!

ALEŠ (se prične krohotati kar se da): Ta je pa močna!

LENČA (Bratcu): Si videl? V tej igri zmeraj zmagam!

14. prizor: večer, dom

DOVOLJ VELIKA KAZEN

(Lenča in Bratec sta se naigrala, zdaj prihajata domov. Oče bere časnik, mama pogleda k vratom. Ko opazi Bratca, dalj časa ne more priti do sape.)

MAMA: Ojoj! Ojoj! Očka! Joooj!

OČKA (plane pokonci): Kaj se je zgodilo? (Zagleda Bratca.) Je dobil uši?

BRATEC: Kakšne uši? To je moja nova športna frizura.

OČKA (strmi, potem strogo požuga Lenči): Tvoje maslo?

LENČA: Hotel je biti nogometar.

OČKA: Mejduš, če to ni norišnica. Če te jaz ne bom –

MAMA (poseže vmes): Ne bodi še ti kot en otrok!

OČKA: No kar daj, no, kar daj! Še ti začni!

MAMA: Jaz nič ne začenjam.

OČKA: Ja, začenjaš.

MAMA: Samo to sem rekla, da se obnašaj kot odrasel človek. Če že Lenča počne trparije ...

OČKA: - mora biti tudi kaznovana. Kazen je vzgojna.

MAMA: Ah, nehaj s tem! Ne živimo v srednjem veku. Ni vzgojnih kazni!

OČKA: Prav. Potem bo kaznovana nevzgojno. Dobila jih bo čez...

MAMA: Nič jih ne bo dobila. In nehaj se razburjati. Veš, da imaš visok pritisk... (Se sesede na stol.) Razumeš, da me bo kap, ko kar naprej čakam, kdaj boš dobil infarkt?

OČKA (se tudi sesede - premor): Vedno se tako konča. Ker ni nikoli kaznovana, ji je čisto vseeno, kaj počne.

LENČA: Očka!

OČKA: Ja?

LENČA: Se ti ne zdi, da sem bila dovolj kaznovana, ker sem morala poslušati vajine čvekarije?

15. prizor: večer, dom

ZAKAJ JOKAJO?

(Družinsko gledanje televizije. Mama plete, očka je zakinkal.)

BRATEC: Mama, zakaj tile kar naprej vpijejo?

MAMA: Ker je to slovenska nadaljevanka.

BRATEC: Kaj je to nadaljevanka?

MAMA: To je nekaj, kar se vleče kot kurja čревa, čeprav nima ne repa ne glave. (Premor.)

BRATEC: Zakaj ta stric tako čudno gleda? Zakaj nič ne naredi?

MAMA: Ker je že vse storil, kar je mislil, a se mu je sfižilo.

BRATEC: Zakaj se mu je sfižilo?

MAMA: Ker je delal stvari, v katere ni bil čisto prepričan.

BRATEC: A ti tudi delaš stvari, v katere nisi prepričana?

MAMA: Ne.

BRATEC: Očka jih pa, ni res? Zato potem zaspi pred televizorjem. (Premor.) Mama, zakaj kar naprej jokajo?

MAMA: Ne vem, Bratec.

LENČA: Jaz vem. Zato, ker so jih prisilili, da nastopajo na televiziji!

16. prizor: večer, dom

POSTELJA NI GLEDALIŠČE

(Bratec in Lenča sta se odpravila spat. Bratec je nemiren, kar noče zatisniti oči.)

BRATEC: V mali šoli smo se šli »Kdo se boji črnega moža?«

LENČA: Si bil dober?

BRATEC: Najboljši. Nihče me ni ujel. Še tovarišica ne.

LENČA: Kaj si naredil?

BRATEC: Zmuznil sem se iz sobe in se skril v stranišče.

LENČA: Ti vražič! Zaspi zdaj. (Premor.)

BRATEC: Lenča?

LENČA: Kaj je?

BRATEC: Kam grejo ljudje, ko zaspijo?

LENČA: Kako to misliš?

BRATEC: V tem svetu jih ni, če ne vedo zase.

LENČA: V preteklost grejo. Po pravljice, ki jih še niso slišali. Zaspi.

(Bratec zleze v posteljo k Lenči.)

BRATEC: Jaz znam vse pravljice.

LENČA: Si zato zlezel k meni?

BRATEC: Ja. S TABO bi šel rad po nove zgodbe.

LENČA (ga poboža): Če boš čisto miren. In ne smeš ploskati!

BRATEC: Černu ne smem ploskati?

LENČA: Ker postelja ni gledališče. Naj ploskajo tisti, ki so v gledališču, tisti, ki gledajo predstavo. Ti pa ZARES zaspi.

KONEC

VIR: uciteljska.net